

alleen nog Theologische unnen doen; hebben als Theologische vol zou deze versiteit nog in het diploma, uitreikt, zou en aldooende

broeder Ds. zoo ingesien, voorslag de pleiding prin-orden gesteld adie zou ver-

der verklaart ze in haar ongezonden nikende wijze gevallen.

de opmer-ht niet alleen epeerde uit-ten stuk voor-rijze, waarop enkende broed-ingen", „ben-“ en „trouw-ogsten.

de schuld op De redactie aardige pole- die in deze En al zijn ze terugschrikt daardoor ont-de hand in en, of zij zelf een man uit n ongezouter in meer ver-eprekeet?

Wet.

bepalingen be-armszorg be-a de Kerken are bezwaren maken, wan-at door deze ghed of het oie wordt te ontrouw van ze uit zekere bevriende Re-vegen. Waar rechten, maar Jesus, mogen ar is getuigen

om niet voor-n den boozen een aan ban-54 bij de in-de Regeering jheid van be-kelijke instel-ende"; en de t zich op het-ok het Wets-51 met de twerp-Armen- van 1901 met twerp-Heems-incipieel ver-erkennen en ering moeten ke armszorg . Indien een het bewind der onderwerp

t zeggen, dat ontwerp geen en ingebracht zeker geweest ch geheel van e armszorg e dat ook doet ere liefdadig-er persoonlijk g van Christus tellen met de liefdadigheid, delt; ze kan althans waar befend wordt, aliekering aan ren wordt, en veminia inlaa-

t toch altoos ame tegen de opgelegd, om Regeering te dien hoofde ing van de ontwerp voor en we hopen, t uitweg zal tegemoet te iat, wat ook

Hervormde t niet aangaa- loos aan het en daartoe pofferen, met n, omdat ze opvagen aan f daarom de Grondwet oog op de

th geheel van mentszorg kan midden; maar dat, deze jkste beperkt le vextoire adig verzoek

Maar hoezeer we op dit punt het recht der Kerken erkennen en handhaven om be-waren in te brengen, toch ligt het zeker niet op den weg der Kerken om een oordeel uit te spreken over de burgerlijke armszorg, die in de bestaande Armenwet gere-geld en in het nieuwe ontwerp zelfs nog eenigszins uitgebreid wordt. Zelfs de dub-bele bedeling raakt niet rechtstreeks de Kerken en behoort als politiek vraagstuk daarom buiten het oordeel der Kerken te blijven. Voorzover de Kerken zelf toch beoorloofd voor hare armen zorgen, hebben ze met deze burgerlijke armszorg zelfs niets te maken en gaat deze geheel buiten haar om. En voorzover de Kerken haar schul-digen plicht niet nakomen en haar armen of geheel aan hun eigen lot overlaten, of op een wijze bedelen, die een schande is voor de Christelijke barmhartigheid, komt het haar zeker niet toe aan de Regeering er een verwijt van te maken, dat deze zich het lot der ellendigen aantrekt.

Op het vraagstuk zelf, of burgerlijke armszorg goetloofd is, wenschen we dan ook niet dieper in te gaan. Alleen veroor-loven we ons, nu dit vraagstuk in een deel van onze kerkelijke pers gemoveerd is, het volgende op te merken.

Voorzover dat men de Regeering vol-komen ten onrechte verweten heeft, dat zij „het heillooze beginsel van Staatsarmen-zorg zou huldigen“, en zelfs nog verder zou voortschrijden op den heilloozen weg, die reeds door de bestaande Armenwet is inge-slagen. In de bestaande Armenwet wordt in Artikel 20 juist als beginsel uitgespro-ken, dat de Regeering de ondersteuning der armen overlaat aan de kerkelijke en bij-sondere instellingen van weldadigheid en alleen in geval van nood onderstand door het burgerlijke armbestuur veroorlooft. En dat de tegenwoordige Regeering geen ander beginsel is toegedaan, blijkt wel duidelijk uit wat Minister Heemskerk even juist als schoon op blz. 34 van zijne Memorie van Toelichting schreef:

Nederland is steeds geweest: het land der vrije liefdadigheid. In die vrije liefdadigheid neemt de Christelijke barmhartigheid de oudste en eerste plaats in. Deze toestand is in over-eenstemming met het karakter van de natie, van welker bestaan het Christendom de grondslag is. Eerbiediging van dat karakter is voor den wetgever vooral op het terrein van de armszorg eisch, op straffe niet alleen van anti-nationaal werk te leveren, maar ook van de hoogste be-langen van het volk geweld aan te doen.

Ook deze Minister erkent dus, dat de meest gewenschte toestand zou wezen, dat de vrije liefdadigheid het gehele werk der armszorg voor haar rekening zou nemen. Alleen omdat de vrije liefdadigheid dit niet doet en de Regeering natuurlijk geen middelen bezit, om de nalatige particulieren of Kerken tot het vervullen van dezen zedelijke plicht te dwingen, meent de Minister dat de Overheid geroepen is in dit tekort te voorzien:

Het tekort mag evenwel niet blijven bestaan; het algemeen belang laat dat niet toe. Aangezien nu alleen de overheid het kan aanvullen, is deze daartoe ook ter wille van het algemeen belang geroepen. Hieruit volgt, dat in een Armenwet regelen voor de burgerlijke armszorg niet gemist mogen worden, maar dat het subsidiair karakter van die armszorg nadruk-kelijk moet worden gehandhaafd. De omvang van burgerlijke armszorg wordt bepaald door den omvang van de liefdadigheid; tegen invloed in omgekeerde richting wordt zooveel mogelijk gewaakt. Aan de samenleving is het dan te bepalen, waar de grens tusschen beide zal liggen; naarmate de liefdadigheid meer opbloeit, zal het terrein van de overheidszorg inkrimpen.

Het gaat dus niet aan te zeggen, dat door dit wetsontwerp de Staat, evenals hij op onderwijsgebied als de schoolmeester wilde optreden, zoo ook op het gebied der armszorg zich als de Armenvoogd wilde opwerpen. Op schoolgebied is het metterdaad een tijdlang het streven van de Overheid geweest, om alle onderwijs aan zich trekken. Overal moest van Regeerings-weg voor voldoende onderwijs gezorgd worden. De Overheidsschool moest de School zijn, waar de kinderen onzes volks werden opgevoed. Aan particulieren werd alleen vrijheid gegund om daarnaast nog scholen op te richten, die dan nog aan allerlei drukende bepalingen onderworpen werden. Maar op het gebied der armszorg spreekt de Regeering juist omgekeerd als beginsel uit, dat de Overheid de armszorg moet overlaten aan de particulieren en de Kerken, en dat zij de burgerlijke armszorg alleen als een noodzakelijke kwaad toelaat, wanneer de particulieren en Kerken in de vervulling van hun plicht te kort schieten. Nu kan men ook tegen deze subsidiaire burgerlijke armszorg tal van praktische en principiele bezwaren inbrengen, en er is wel niemand onder ons, die niet veel liever hebben zou, dat ze geheel overbodig was, maar men overdrijft niet, door de voorstelling te geven, alsof de Regeering door deze burgerlijke armszorg in geval van nood toe te laten, daarom principieel als voorstander van Staatsarmen-zorg zou optreden.

In de tweede plaats is het ook niet juist, dat de bemoeiing van de burgerlijke Overheid met de armszorg eerst door de wet van 1854 in het leven zou zijn geroepen en een vrucht zou wezen van de beginselen der Fransche Revolutie. De burgerlijke armszorg is reeds tegen het einde der Middeleeuwen in tal van gemeenten opge-komen, gelijk ook de gilden voor een deel met de armszorg zich belast hebben. Een zeer belangrijke uitbreiding kreeg deze burgerlijke armszorg met de Reformatie, omdat de Overheid tal van goederen en fondsen, die aan de Roomsche Kerk behoord hadden, onder haar beheer nam, de op-brengst daarvan voor een deel voor de armen bestemde, en armvoogden of Hellige Geest meesters benoemde, om voor de uit-

deeling der gaven te zorgen. Zelfs bestond bij de Overheid een streven om de gehele armszorg aan zich te trekken, waartoe niet weinig bijdroeg het ongelukkige voorbeeld, dat de protestantsche landen in Duitsland hadden gegeven, waar de armszorg geheel uit de handen der Kerken in die der burgerlijke gemeente overging. Op den zeer ingewikkelden toestand, die daardoor tijdens de Republiek ontstaan is, kunnen we thans niet ingaan. Tal van plak-katen door de Overheid uitgevaardigd, regelden deze burgerlijke armszorg, waar-voor de inkomsten deels uit deze fondsen, deels uit vrijwillige gaven, deels uit een soort belastingen gevonden werden. De gemeentelijke instellingen van armszorg zijn dus niet door de Armenwet van 1854 in het leven geroepen, maar bestonden reeds lang, gelijk ook uit Artikel 2 van deze wet duidelijk genoeg blijkt. Veleer is het doel van deze wet geweest, om deze burgerlijke armszorg zooveel mogelijk te beperken. Daarom werd in Art. 21 bepaald, dat een burgerlijk armbestuur geen onderstand mocht verleenen aan armen, dan na zich zooveel mogelijk te hebben verzekerd, dat zij dien niet van kerkelijke of bijzondere instellingen van weldadigheid konden erlan-gen, en dan slechts bij volstrekte onver-mijdelijkheid. En daarom werden ook in Art. 59—61 maatregelen voorgeschreven om de subsidies uit de fondsen van burger-lijke gemeenten aan instellingen van wel-dadigheid uitgekeerd, te verminderen. Het schijnt ons daarom ook niet juist, wanneer aan de Armenwet de schuld wordt gegeven, dat sommige gemeentebesturen met zoo kwistige hand de armen bedeld hebben, dat de armszorg daardoor schier geheel in de handen der Overheid is overgegaan en de particuliere en kerkelijke liefdadig-hed is doodgedrukt. De wijze toch, waarop deze gemeentebesturen of de door hen aangestelde armvoogden de burger-lijke armszorg hebben uitgeoefend, vloeit niet uit de Armenwet voort, maar is integendeel lijnrecht met haar bedoeling in strijd en wordt door de Armenwet zelfs uitdrukkelijk verboden. Eer zou men dus uit dit feit kunnen afleiden, hoe weinig wettelijke maatregelen helpen kunnen, wan-neer de geest der gemeentebesturen zich in een andere richting beweegt. Quid leges sine moribus, wat baten wetten, als de zeden des volks er mede in strijd zijn, geldt ook hier. Het kwaad van de Staatsarmen-zorg, waartegen men zoo volkomen terecht protesteert, kan niet gekeerd worden door wettelijke bepalingen, die niet uitgevoerd worden, maar alleen door den strijd aan te binden tegen den radicalen of socialisti-schen geest, die in tal van gemeentebesturen den toon aangeeft. Wat baat ons een Zondagswet, wanneer niet één burgemeester daaraan de hand meer houdt? Wat geeft het, of in onze Schoolwet de bepaling is opgenomen, dat op de openbare scholen schoolgeld naar de draagkracht der ouders moet geheven worden, waar deze bepaling in de praktijk vrijwel een doode letter is gebleven? En zoo ook, wat geeft het, of de Regeering in de Armenwet al uitspreekt, dat zij de armszorg overlaat aan de par-ticuliere en kerkelijke liefdadigheid, wanneer het gemeentebestuur de burgerlijke armszorg zoo opdrijft, dat er voor de particuliere en kerkelijke liefdadigheid nauwelijks plaats meer over blijft? De gemeentelijke autonomie speelt in ons land nu eenmaal een groote rol, en het is de vraag, of de Regeering de Armenwet ooit zoo zou kunnen inrichten, dat dit kwaad geheel voorkomen wordt. Maar daarom verwijt men ook niet aan de Regeering of aan de Armenwet, dat het beginsel van staatsarmenzorg in sommige provincien zoo sterk veld won. De schuld hiervan ligt niet in de eerste plaats bij de Armenwet, maar veeleer bij de plaatselijke gemeentebesturen, zooals afdoende blijkt uit het feit, dat onder dezelfde Armenwet de praktijk der bur-gerlijke armszorg hemelsbreed verschilt naar gelang men in het Noorden of in het Zuiden van ons land komt. Wil men dit kwaad keeren, dan dient men vóór alle dingen te zorgen, dat in de gemeen-tebesturen mannen van een anderen geest worden gekozen.

En in de derde plaats veroorloven we ons de historische herinnering, dat al hebben onze Gereformeerde vaders met hand en tand er zich tegen verzet, dat de Overheid de gehele armszorg aan zich zou trekken, en al kwamen ze zoo beslist mogelijk op voor het recht der Kerk, gelijk het op de Synode van Dordrecht 1574 part. vi 17 heet, om den „dienst der diakonie in te stellen“, ze daarom toch nooit het absolute standpunt hebben ingenomen, dat de Overheid zich ganschelijk niet met de armszorg mocht inlaten en in geen geval ondersteuning aan de armen geven mocht. Zoo verklaart Voetius in zijn Pol. Eccl. Pars I lib. p. 931 cf. Pars III p. 563, dat de publieke Kerk wel zooveel mogelijk uit de inkomende aalmoezen alle armen moet te hulpe komen, ook degenen die niet tot de publieke Kerk behooren, maar dat, wanneer de inkomsten daartoe niet uitreiken, de gehele zorg voor deze laatstgenoemde armen behoort afgewenteld te worden op de Overheid en op de armverzorgers door de Overheid daartoe aangesteld. In de meeste groote steden was het dan ook gebruik, dat de bedeling der diakonen zich beperkte tot den kring der Kerk, en dat de armen, die niet tot de publieke Kerk behoorden, maar tot een secte, of geheel buiten alle kerkelijk verband leefden, onderhouden werden door de publieke armmeesters (publici elemo-synarii). Artikel XXVI van onze Kerken-orde schrijft zelfs voor, dat de diakonen ter plaatse daar huiszittenmeesters of andere aalmoezeniers zijn (te weten die door de Overheid zijn aangesteld) van hen begeren zullen goede correspondentie met hen te willen houden, ten einde de aalmoezen te beter uitgedeeld mogen worden onder

degenen, die meest gebrek hebben. Onze Kerken waren dus zelfs voor samenwerking tusschen de kerkelijke en burgerlijke arm-verzorgers, om alle misbruik te voorkomen. En niet alleen, dat de Overheid zoo voor een deel der armen zorgde, die door de publieke Kerk niet onderhouden werden, maar het was ook gebruik, dat de Overheid uit de publieke schatkist (ex aerario publico) jaarlijks, of wanneer de nood dit vereischte, een vrijwillige bijdrage aan de diakonale kas schonk. Voetius, die dit feit meedeelt Pol. Eccl. Pars III p. 569, keurt dit niet af, verklaart ook niet dat deze staatshulp door de diakonie moet afgewezen worden, maar prijst veeleer deze liberaliteit van de Overheid en stelt daarbij alleen als voor-waarde, dat de burgerlijke schatmeesters deze gelden niet zelf bewaren of aan de armen zullen uitdeelen, maar dat deze gelden aan de diakonen moeten worden toebetroefd en door hen aan de armen uitgedeeld.¹⁾

Dr. H. H. K.

¹⁾ In ons vorig artikel schreven we, dat Prof. Fabius de argumenten door Groen c.s. tegen de opvatting der Regeering van Artikel 194 der Grond-wet ingebracht, niet geheel juist achtte. Gelijk Prof. Fabius ons terecht opmerkt, gold dit slechts van één argument. We haasten ons deze fout te her-stellen.

Voor Kootwijks Scholen.

Ingekomen bij ondergeteekende en in harte-lijken dank ontvangen: door den heer W. Koops te Rotterdam van N. N. f. 1. Vriendelijk verzoeken wij onzen scholen te willen gelden.

Ds. J. H. HOUTZAGERS.

Officiële Bezichten.

Particuliere Synode van Drente.

De vergadering der Particuliere Synode van de Geref. kerken in Drente zal D.V. gehouden worden te Hogeveen op Woensdag 14 Juni a.s., aanvangende des morgens 9 uur.

Punten voor 't agendum en opgave van namen der afgevaardigden gelieve men in te zenden aan 't adres van Ds. Oegema.

Namens de roepende kerk Hogeveen: Ds. T. OEGEMA, h. t. praeses; J. EKKELBOOM, scriba.

Classe Woerden.

Vergadering der classe Woerden op Woensdag den 10 Junij, 's morgens te 9 ure, in „Concordia“ te Aarlanderveen, 1 s.

Punten voor 't agendum in te zenden bij eerstondertekende vóór 19 April.

Namens den kerkeraad der roepende kerk van Aarlanderveen: P. WARMENHOVEN, voorzitter; J. DE KLEER, scriba.

Kort verslag van de vergadering der

classis Amersfoort 4 April 1912.

1. Ds. Teerink, naar toerbeurt praeses, opent de vergadering.

2. Moderamen: Ds. Teerink praeses, Ds. Lan-ting assessor, Ds. Sijbesma scriba.

3. Credentiebrieven in orde. Een diaken ontving keurstem. Notulen goedgekeurd.

4. Deputaat der sending rapporteert. Wordt besloten, om dit jaar deel te nemen aan den Zendingstudiedag te Utrecht. Ds. Lan-ting, Horjus, Schoonhoven en Sijbesma zullen de classis vertegenwoordigen.

5. Ds. Van Andel rapporteert, dat een geschild tusschen twee kerken op gewenschte wijze is opgelost.

6. Wordt besloten de Partic. Synode te ver-zoeken, het Prov. Studiefonds weer op te richten.

7. De classis zal aan de kerk van Utrecht verzoeken, op te heffen de financiële bepalingen in het contract van samenwerking sending.

8. De classis verwerpt een voorstel van Baarn, om het voorstel Zaandam op de Partic. Synode te brengen en neemt aan een voorstel van Amersfoort A, om dit voorstel ter zijde te leggen en ook de Partic. Synode te verzoeken zulks te doen.

9. Collecten worden afgedragen.

10. Actie van lozmaking wordt verleend aan Ds. H. A. van Andel.

11. Bij de rondvaart naar art. 41 D. K. O., vraag en ontvangt Baarn een consulent en ontvangt een kerk toezegging, dat deputaten der classis zullen komen, om in een moeilijke om-standigheid raad te verschaffen.

12. Vacaturebeurten: Renwoode: April, Ds. Voigt; Mei, Ds. Sijbesma; Juni, Ds. Knoll; Juli, Ds. Horjus en Ds. Teerink. Maartensdijk: April, Ds. Lan-ting; Mei, Ds. Donner; Juni, Ds. Koppe; Juli, Ds. Schoonhoven en Ds. Den Hengst.

13. Afgevaardigd worden voor de Particuliere Synode: primi Ds. Donner, Ds. Teerink en Ds. Schoonhoven, met onderlingen Stiens, De Ruig en Schimmel; secundi Ds. Den Hengst, Ds. Horjus en Ds. Sijbesma; onderlingen Eggink, Van Henten en Berends.

14. Besloten wordt, dat de kerken elkander zullen bijstaan, wanneer onvermogen ouders en doofstomme kinderen plaatsing zoeken in Effatha.

15. Tot secundus kerkvisitor wordt benoemd Ds. Sijbesma. Tot secundus deputaat voor de sending Ds. Horjus.

16. Roepende kerk voor de volgende verga-dering op 11 Juli, de kerk van Scherpenzeel.

17. Ds. Van Andel neemt afscheid en wordt toegesproken door den praeses.

18. Ds. Lan-ting sluit met dankzegging.

In naam der classis, J. SIBESMA, scriba.

Kort verslag van de vergadering van

de classis Haarlem der Geref. kerken, 14 Maart 1912.

Art. 1. Ds. v. d. Menlen, praeses der vorige classis, opent deze vergadering, laat zingen Ps. 122 : 3, leest psalm 122 en gaat voor in gebed.

Art. 2. De credentiebrieven worden nagezien. De kerken blijken alle wettig tegenwoordig. De kerken van IJmuiden en Westzaan zonder opzienaren, daar IJmuiden haar dienaar nog niet heeft en Westzaan's primus is verhindert. De kerk van Hoofddorp heeft een instructie.

Art. 3. De notulen der vorige vergadering gelezen.

Art. 4. Het moderamen wordt aldus vastge-steld: Ds. Van Wijk praeses, Ds. Thieien scriba, Ds. Van der Menlen assessor.

Art. 5. Ingekomen stukken: a. De stukken van Ds. Huizing, die 't beroep naar IJmuiden aannam, worden geapprobeer-

d. Al de aanvragen van hulpbehoevende kerken in de classis, gelijk ten vorigen jare, worden nu ook ingediend en goedgekeurd.

c. Het voorstel-Zaandam inzake eenheid van opleiding.

Nadat eerst het oordeel der respectieve kerke-raden hierover is gehoord, blijkt, dat de meeste kerken hun sympathie uitspreken met dit voor-stel. Dit komt nu in bespreking. Na een uit-voerige toelichting van Ds. Breukelaar over den oorsprong van 't voorstel en over 't voorstel zelf, volgt een zeer breede discussie met repliek. Aan 't eind der discussie worden 3 voorstellen ingediend.

1. Het voorstel van de kerk van Hoofddorp, de classis ernstig ontraderende de aanneming van 't voorstel-Zaandam en haar adviseerende dit, zoo noodig, eveneens op de Part. Synode te doen, wordt verworpen.

2. Het voorstel van de kerk van Haarlem A, om, wegens 't gewicht van de zaak der ople-ding, de beslissing tot de e.k. classale ver-gadering te verdragen, wordt verworpen.

3. Het voorstel, door Ds. Breukelaar ingediend, dat aldus luidt:

De Geref. kerken der classis Haarlem, ver-gaderd te Haarlem, den 24den Maart 1912, met belangstelling en sympathie kennis ge-nomen hebbende van 't voorstel van de kerk te Zaandam in sake eenheid van opleiding, van harte begeerende, dat eenheid van opleiding moge worden verkregen,

sprekten in 't algemeen hun instemming met dit voorstel uit, zonder over elk onderdeel te oordeelen.

achten daarbij echter gewenscht, dat de laatste twee jaren in de opleiding geheel voor de vorming aan de Theol. School worden gereserveerd, en besluiten dit voorstel aldus te brengen op de Part. Synode met 't verzoek, het voorstel door te zenden naar de Gen. Synode en deze uit te noodigen, in de richting van dit voorstel een oplossing der opleidingsaquestie te zoeken; wordt met groote meerderheid van stemmen aangenomen.

Art. 6. Na de pauze rapporteert Ds. Breuke-laar over de sending en brengt verblijdende berichten aangaande den medischen en pasto-ralen dienst op Solo. Enkele vragen, dienaar-aan-gaande gesteld, worden door den rapporteur beantwoord. Deze constateert nog met blijdschap de verhooging van de bijdrage voor de sending in deze classis.

Art. 7. Tot deputaat-ouderling voor het Prov. Studiefonds wordt aangewezen br. D. Wakker van Wormer.

Art. 8. Bij rondvaart naar art. 41 D. K. wordt besloten, dat de collecten gehouden worden naar de officiële lijst.

Art. 9. Ds. De Vries brengt rapport uit over den arbeid te Koog-Zaandijk, waar de Evan-gelissatie wordt aangevangen met 't houden van samenkomsten, 2 maal des Zondags, 12 April a.s. te beginnen.

Art. 10. Bij de rondvaart vraagt de kerk van Wormerveer advies in sake het bezoeken van iemand die in de gevangenis te Haarlem vertoef.

Ds. Ringnalda geeft hierover gewenscht advies. De kerk van Krommenie verzoekt of zij de op de vorige classis toegezane aanbeveling moge plaatsen op een circulaire aan alle kerken; wat toegestaan wordt.

Art. 11. Regeling der vacaturebeurten. Voor dit trimester zal de kerk van Wormer geëind worden door de kerken van Hoofddorp, Haarl. meer oost en N-Vennip.

Art. 12. Na lezing der korte notulen door den scriba, sluit de praeses deze vergadering met dankzegging.

Uit naam der classis, Ds. A. THIELEN, h. t. scriba.

Buitenland.

Duitsland. Hoe men in Sleeswijk-Holstein leertucht uitoefent.

In Sleeswijk-Holstein heeft het consistorium een schrijven gericht tot den modernen predi-kant Heydorn te Burg. Het kerkbestuur herin-nerd daarin, dat het zich geroepen acht in een landkerk de leertucht uit te oefenen op een manier die toch vrijheid vergunt. Deze wijze van optreden moest de predikanten, welke onder den invloed van den geest des tijds van het centrum des Evangelies meer of minder afge-weken zijn, nopen voorzichtig te zijn en be-hoorden hen er toe te brengen, om alles wat de kerk heilig is, met plectet te behandelen. In een reeks van stellingen, die door den predikant Heydorn in het licht gegeven werden, miste het kerkbestuur zoowel het een als het ander. Hem wordt voorts geraden, de Heilige Schrift tot onderwerp van een onbevangen en op God gerichte studie te maken, opdat hij zou komen tot een waarlijk verstaan van het Evangelie.

Het kerkbestuur spreekt het ook uit, dat een prediking, die bloot datgene zou weergeven wat in de stellingen staat, met de roeping van een Evangelisch-Luthersch predikant in strijd is. Het kerkbestuur zal echter vooraanstands geen verdere stappen tegen pastor Heydorn doen, op grond dat hij zich als een ernstig man gedraagt, blijken geeft van goddianstige warmte, getrouw is in zijn herderlijk werk en wijl de ouderlingen en aanzienlijkste gemeentelieden verklaarden, dat hij in de openbare prediking zijn ontkenningen had verzwegen, en ook omdat hij nog kort in het ambt was.

Doch ook wordt hem door het consistorium medegedeeld, dat leden der gemeente die daar-over oordeelen kunnen, van gevoelen zijn, dat hij in zijn preeken weinig geeft, zoodat de toehoorders niet in staat zijn er iets van mede te nemen. Het heeft grond dit toe te schrijven aan een gebrekkige voorbereiding en vermaant hem voortaan meer werk van zijn preeken te maken en een concept daarvan op schrift te stellen. Het kerkbestuur zal, als het hem goed dunkt, de schetsen van zijn preeken opvragen. Ook zal hij zich voortaan moeten onthouden van een optreden als propagandist voor denk-beelden, die zoowel met het Evangelie als met de belijdenis der kerk in strijd zijn, om zich er toe te bepalen getrouw zijn ambtspligten te vervullen en daarbij te arbeiden om zich verder te ontwikkelen, en vertrouwt dat hij zich niet geroepen noch bevoegd zal achten om als reformator van kerk en theologie op te treden. Het stuk besluit met den wensch: „God helpe u, om zoowel aan uwe gemeente in haar geheel, als aan de leden in het bijzonder, steeds beter en gezegender die diensten te bewijzen, welke van een Evangelisch-Luthersch predikant moeten verwacht worden.“

Al kunnen wij met een dergelijk optreden van een kerkbestuur tegenover een modern predikant niet dwepen, toch is het iets anders, dan het in de kerk laten nagisten, wat in het volkveelen woelt.

Gemengd Nieuws.

uit Madagascar. De Christelijke gemeenten op Madagascar gaan eindelijk betere tijden te gemeet. De gouverneur Augagneur is naar Frankrijk terug-gekeerd. Hij werd vervangen door Picqué, die, toen hij te Tananarive geïnstalleerd was, de zen-delingen die daar woonden, vriendelijk heeft ont-vangen. Men koestert daarom de verwachting, dat de sending van overheidswege niet meer zal tegengewerkt worden. Heidsche sezen zijn diep in het volksleven geworteld, en daardoor is de arbeid der missionairs zeer moeilijk; vooral de gebruiken die het vereeren der afgestorvenen medebrengen, zijn een sta in den weg voor de sending.

Kort geleden zocht een godloochenaar uit Eu-rope, op Madagascar propaganda voor zijn ont-kenningen te maken. Om te weten of hij daarmede iets bereikt had, wendde hij zich tot de overheid van een district, en kreeg van deze verlof drie vlaggen te planten, een roode, een gele en een witte vlag. Om de roode vlag zouden zich de godloochenars scharen, om de gele de onbeistelen en om de witte de geloovigen. Het volk werd met trossenlag bijeengeroepen; de atheïstische ad-vocaat hield een rede en noodigde toen de menigte uit zich rondom een van de geplante vlaggen te scharen. En wat was de uitkomst? Naar de roode vlag kwamen slechts twee personen gelopen, en dat waren godloochen; om de andere vlaggen schaaarden zich duizenden.

De regeering van Wurtemberg heeft de tracte-menten van de predikanten verhoogd, maar met de bepaling, dat de overige uitgaven van de kerk zullen beperkt worden. In de eerste plaats moet het getal superintenden van zes op drie gebracht worden. De staat zal voortaan geen tractement geven aan predikanten die een krank geweten predikant vervangen. Het ergste is, dat men bij de overheid niet meer mag aankloppen, om voor nieuwe predikantsplaatsen geld te geven. Al wordt de geestelijke nood in de steden en in industrie-centra steeds groter, men behoeft er niet op te rekenen, dat de Staat nieuwe predikantsplaatsen daarvoor in het leven zal roepen. Ook heeft de overheid bepaald, dat eenige kleine gemeenten gecombineerd zullen worden.

Wij lezen in het nummer van 16 Maart van The Christian: Wij hebben er ons dikwijls over verwonderd, hoe een verlichte en godsdienstige natie als de Nederlandsche, zoo lang kon duldten, dat op de Westersche kust zekere zedelijke pest-plekken bestonden. Vlissingen en Middelburg waren jaren lang de zetels van de broederschap, die zich bezig houdt met het dubbelspel. Daar nestelden zich sommige Engelsen „die hun land verlieten omdat hun land goede maatregelen nam“, en welke Holland uitverkozen als een vrijplaats, om door middel van de post, met Engelse klanten en lichtgeloovigen te handelen. Nu heeft de Tweede Kamer een wet aangenomen, welke aan dezen schandelijke handel spoedig een einde maken zal. Deze heftige woesting en ellende gebracht in honderden gelukkige gezinnen, en zij, die de publieke eerbaarheid lief hebben, moeten Holland bewonder-en om dezen prachtige reformatorischen maat-regel. Het staat nu aan de Engelse regeering, om in dezelfde richting voort te gaan en op die manier ons volk te bevrijden van de aansloeken tot het dubbelspel, dat zedelijk verlaagt.“

WINKEL.

Voor Kinderen.

PASCHEN.

Israel had oudtijds zijn Paascheest, dat herinnerde hoe de Heere God Zijn volk uit Egypte, uit het diensthuis, uitgeleid had.

Dat Paascheest is door het onze vervangen, al wijst de naam dien het draagt nog op het oude. Want „Paschen“ komt af van een woord dat beduidt voorrijgaan. Het is juist daardoor dat de verdefelting, die de eerstgeborenen in Egypteland sloeg, de huizen voorbijging, waar het bloed van het Paaschlam aan de deuren was gestreken. Dat waren de woningen der Israëlieten.

Ons Paascheest zegt ons, dat de Heere Christus uit de dooden is opgestaan. Van daar de oude Paaschgroet: „De Heere is waarlijk opgestaan.“ Hij leeft en is dood geweest, en is nu levend in alle eeuwigheid.

Dit is het groote wonder aller tijden en eeuwen, de opstanding des vleesches (d. i. des lichaams) gelijk de Geloofsbelijdenis zegt. Zelfs de wijsten onder de heidenen hebben dat nooit verwacht. Velen van hen geloofden nog wel, dat de menschen na hun dood voortleefden, maar dan als schimmen of schaduwen, zonder lichaam, ergens in het Heelal. Doch dat het lichaam weer zal verrijzen, dat vermoedende zij niet. En toen Paulus aan de wijsgeeren van Athene deze nieuwe leer verkondigde lachten zij hem uit, en zeiden spottend: „We zullen daar later nog wel van hooren“. En gelijk die wijzen doen de blinde heidenen nog.

Toen eens een zending in Zuid-Afrika tot een kafferhoofman sprak over de opstanding der dooden, riep deze na een poos geluisterd te hebben: „Mijn vader ik houd veel van u. Uw woorden zijn zoeter dan honing, maar wat zegt gij daar van de dooden? Zullen zij op-staan?“. Het was hem te wonderlijk.

En toch, de Heere God verzekert ons in Zijn Woord, dat het zoo is. De dooden zullen opstaan. Het lichaam dat gezaaid wordt in verderfelijkheid, wordt opgewekt in onverderf-lijkheid. Christus is geworden de eersteling der-genen die ontslapen zijn. Hij is de eersteling van den groeten oogst. „Want gelijk ze allen in Adam sterven“, zegt de Schrift, „zoo zullen ze allen in Christus weder levend gemaakt worden.“

Dat is voor allen die God liefhebben, en gelooven in den verzen Heiland, een groote troost en heerlijke vreugde. Zoo als de Heere Christus opstand, zullen ook zij opstaan, tot eeuwige heerlijkheid. Christus heeft den dood te niet gedaan, en zij zullen met Hem zijn als koningen en priesters in alle eeuwigheid.

Die ware Paaschvreugde geve de Heere ons allen!

Hallelujah, de Heer is God, Hij is het eeuwige leven De groeve spleet op Zijn gebod Zij moest Hem wedergeven De Heer was dood, nu leeft Hij weer. De dood heerscht over Hem niet meer Hij is het eeuwige leven.

Geen vleesch is voor den dood bestand Van koningen of slaven. Hij maakte Farao's trots te schand, Herodes ligt begraven. Maar Jesus is in 't graf gegaan En uit den dood weer opgestaan: Hij is de Vorst des levens.

Nu is die groote Davidspriest Met kracht Gods Zoon bewezen, Met majesteit den grafkuil uit. Den hemel in, geresen. Verhoogd is daar dat heerlijk Hooft, Opdat al wie in Hem geloofd, Niet sterf maar eeuwig leve.